

gazdag anyagát szinte teljes egészében és változtatás nélkül beillesztette RELL LAJOS *Csabai népet* c. terjedelmes tanulmányába (megjelent a *Békéscsaba. Történeti és kulturális monográfia* c. kötetben Békéscsabán, 1930-ban), ismertetésétől ezúttal eltekintünk.

*

HAANT erős természetes szálak fűzték a csabai honorácior családokhoz. E társadalmi rétegen ő „rendes iskolákat végzett és vagy közhivatalokat viselő, vagy privát vagyonuk után élő tisztesb osztályt” ért. Megjegyzji, hogy gyermekkorában, tehát az 1820-as években ide tartozó személy a papokon, tanítókon, az uradalmi tiszteken, néhány megyei tiszttviselőn és a jegyzőkön kívül még nem volt Csabán. Az 50-es évekre azonban megnőtt a honoráciorok száma. Már nem is ismerik valamennyien egymást — állapítja meg HAAN. Valóban: 58 személyt, illetve családot sorol fel, akik megítélése szerint a csabai honoráciorok „tisztesb osztályát” alkotják. Kitérően tájékozott az egyes családok és személyek hivatali, családi, vagyoni viszonyait és eredetét illetően. Leginkább természetesen a tősgyökeres csabai családokat ismeri. Ezeknél gyakran több nemzedék sorsát áttekinti, néhány esetben részletes leszármazási táblázatot is közöl. Az érdekesebb életsorsok közül többet felvázol, higgadt tárgyilagossággal tér ki nemcsak pályaemelkedőkre, sikerekre, hanem kudarcokra, balszerencsére, egyes személyek gyarulásaira is.

*

Belterjes adatközlése nyomás kitűnik, hogy a csabai honorácior réteg nemzetiségi és társadalmi eredet, foglalkozás, vagyoni állapot és családi vagy személyes társadalmi súly szempontjából egyaránt igen tarka képet mutat. Nemzetiségi tekintetben a legtöbb csabai honorácior család — a törzsökösök pedig szinte mind — szlovák eredetű. Ilyen pl. a két Omaszta (HAANNál Omazta), Jeszenszky, Mudrony, Michnay, Such, Uhrin (Uhrinyi), Urszinyi (Ursziny), Vidovszky (Widovszky), Vilim (Wilim),* Vozárik stb. család. A magyar származású honorácior családok nagyon csekély kivétellel csak később kerültek Csabára. Ilyenek: a Bartóky család (ebből származott BARTÓKY JÓZSEF, a neves irodalmár), továbbá az Eördögh, a Laczay stb. familiák. Német eredetűek a Nagy (Hoch), az Ormai (Schwarz), a Réthy (Schlotterbeck) családok; az elsőbből származott a derék NAGY ANTAL, Békéscsaba első polgármestere, akit a 48-as forradalom emelt magas tisztségébe. De akad néhány román eredetű honorácior is, mint pl. FICSOVICS SÁNDOR, valamint a Dombár és Szucusu családok tagjai.



Régi csabai tanya. (Haan Lajos vízfestménye)

* A család ősei morvák